

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 13/09026
Saksbehandler Bård Andreas Lassen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø	02.04.2014	38/14
2 Fylkesutvalget	08.04.2014	38/14
3 Fylkestinget	29.04.2014	21/14

Strategi for fylkeskommunens arbeid med fisk og vilt

Fylkestinget har behandlet saken i møte 29.04.2014 sak 21/14

Møtebehandling

Det var 32 representanter tilstede under behandlingen av saken.

Representanten Eikeland (FrP) fremmet følgende endringsforslag til punkt 4:
Fylkestinget vedtar strategier for arbeidet med vilt og innlandsfisk slik de er beskrevet i vedlegg 2 og 3. Strategien i punkt 8 i vedlegg 2 tilpasses økonomisk til 2014-nivå.

Votering

Punkt 1, 2, 3, og 5 i fylkesutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.
Ved alternativ votering mellom punkt 4 i fylkesutvalgets innstilling og FrPs forslag, fikk innstillingen 28 stemmer mens FrPs forslag fikk 4 (FrP).

Vedtak

1. Vest-Agder fylkeskommunes arbeid knyttet til vilt og innlandsfisk skal styrkes med sikte på bedre artsforvaltning, ressursutnyttelse og jakt- og fiskemuligheter for allmennheten, samt positive effekter for reiseliv og næringsutvikling.
2. Vest-Agder fylkeskommune skal ha en aktiv, koordinerende og kompetansefremmende rolle innenfor arbeidet med forvaltning av vilt- og innlandsfisk i fylket.
3. Vest-Agder fylkeskommune skal legge til rette for kunnskapsbasert forvaltning av vilt- og innlandsfisk.
4. Fylkestinget vedtar strategier for arbeidet med vilt og innlandsfisk slik de er beskrevet i vedlegg 2 og 3.
5. Fylkestinget vedtar retningslinjer for tildeling av tilskudd til viltformål slik det fremgår av vedlegg 4.

Arkivsak-dok. 13/09026-1
Saksbehandler Bård Andreas Lassen

Saksgang	Møtedato
1 Hovedutvalg for samferdsel, areal og miljø	2.3.2014
2 Fylkesutvalget	8.4.2014
3 Fylkestinget	29.4.2014

STRATEGI FOR FYLKESKOMMUNENS ARBEID MED VILT OG INNLANDSFISK

Fylkesrådmannens forslag til vedtak:

1. Vest-Agder fylkeskommunes arbeid knyttet til vilt og innlandsfisk skal styrkes med sikte på bedre artsforvaltning, ressursutnyttelse og jakt- og fiskemuligheter for allmennheten, samt positive effekter for reiseliv og næringsutvikling.
2. Vest-Agder fylkeskommune skal ha en aktiv, koordinerende og kompetansefremmende rolle innenfor arbeidet med forvaltning av vilt- og innlandsfisk i fylket.
3. Vest-Agder fylkeskommune skal legge til rette for kunnskapsbasert forvaltning av vilt- og innlandsfisk.
4. Fylkestinget vedtar strategier for arbeidet med vilt og innlandsfisk slik de er beskrevet i vedlegg 2 og 3.
5. Fylkestinget vedtar retningslinjer for tildeling av tilskudd til viltformål slik det fremgår av vedlegg 4.

Vedlegg:

- Vedlegg 1 Brev fra Arbeidsutvalget for kommunal viltforvaltning i Vest-Agder
- Vedlegg 2 Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med viltforvaltning
- Vedlegg 3 Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med innlandslandsfisk
- Vedlegg 4 Vest-Agder fylkeskommunes retningslinjer for tildeling av tilskudd til viltformål.
- Vedlegg 5 Mål for forvaltning av elg og hjort i Vest-Agder 2012-2015

Bakgrunn for saken

I forbindelse med behandling av delegasjonsreglement for fylkeskommunens oppgaver knyttet til vilt og innlandsfisk, ble det fra politisk hold etterlyst en sak om fylkeskommunale strategier for fisk- og viltarbeidet. Denne saken er derfor en oppfølging av dette.

For nærmere informasjon om fylkeskommunens lov- og forskriftsfestede oppgaver knyttet til forvaltning av vilt- og innlandsfisk, vises det til sak 4/13..

Saksopplysninger

I 2010 fikk fylkeskommunen ansvaret for oppgaver knyttet til forvaltningen av Høstbare, ikke truede arter av innlandsfisk og vilt. Disse oppgavene lå tidligere hos fylkesmannens miljøvernavdeling. I tillegg fikk fylkeskommunen overført enkelte oppgaver knyttet til seljakt. Formålet med forvaltningsreformen og overføring av oppgaver og ansvar til fylkeskommunen var blant annet å:

- Forsterke folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå, gjennom desentralisering av makt og myndighet og en klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene.
- Oppnå verdiskaping og sysselsetting basert på lokale og regionale fortrinn og forutsetninger til beste for innbyggere og næringsliv
- Oppnå en mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innenfor den enkelte region.

Videre ble det pekt på at fylkeskommunen med sitt helhetlige perspektiv som regional planleggings- og utviklingsaktør, ville kunne utnytte synergieffekter og se koplinger mellom disse områdene og andre fylkeskommunale ansvarsområder som folkehelse, idrett, reiseliv, landbruk, arealplanlegging, næringsutvikling og samferdsel.

Til tross for langvarig satsning på friluftsliv, reiseliv og næringsutvikling, så har fylkeskommunen fokusert lite på forvaltning og utnyttelse av høstbart vilt og innlandsfisk. Dette skyldes i stor grad at fylkesmannens miljøvernavdeling ivaretok disse oppgavene. Følgelig har det heller ikke vært noe fagmiljø, tradisjon og ressurser som umiddelbart har kunnet gripe fatt i fagfeltet på en god måte. Fra 2010 har oppgavene også blitt flyttet mellom seksjoner og saksbehandlere, noe som også har medført lite kontinuitet og mangelfull erfaringsoppbygging. Mange kommuner har derfor etterlyst at fylkeskommunen skal ta en mer aktiv og utviklende rolle slik intensjonen i forvaltningsreformen var. Det har blant annet blitt etterlyst en sterkere satsing på veiledning, kompetanseheving, koordinering, prosjektutvikling og faglig og økonomisk samarbeid. Dette ble understreket av Arbeidsutvalget for kommunal viltforvaltning som i brev av 13.11.2012 uttrykte sin bekymring for fylkeskommunens ivaretagelse av sine oppgaver knyttet til viltforvaltningen (vedlegg 1).

Selv om fylkeskommunen i den senere tid har prioritert vilt og fiskeforvaltning noe mer, så ser fylkesrådmannen at de overførte oppgavene ikke har vært tilstrekkelig ivaretatt og prioritert innenfor fylkeskommunens portefølje. Særlig med bakgrunn i at flere av oppgavene i stor grad er pålagt gjennom lov- og forskrifter. Blant de lov- og forskriftspålagte oppgavene er det veiledningsansvaret som fremstår som den

viktigste og mest ressurskrevende oppgaven. Samtidig er dette et ansvar der man til en viss grad selv kan avgjøre hvor mye innsats som skal legges ned.

For å sikre et målrettet og helhetlig arbeid med vilt- og fiskeforvaltningen mener fylkesrådmannen at det bør fastsettes mål og strategier. Disse skal være styrende for administrasjonens prioritering av ressurser, oppgaver og prosjekter. Med bakgrunn i ovennevnte er det behov en strategi for hvordan fylkeskommunen skal arbeidet med disse oppgavene.

For å sikre at mål og strategier trekker i samme retning som gjeldende politikk og satsingsområder, er det naturlig å se på hvilke overordnede føringer som finnes:

Nasjonale forventninger:

I forventningsbrevet til fylkeskommunene for 2014 skriver Miljøverndepartementet at følgende hovedoppgaver bør prioriteres:

Prioriterte oppgaver i forvaltning av høstbare, ikke truede viltarter og innlandsfisk

- Utøve myndighet når det gjelder jakt- og fangsttider med videre knyttet til jakt på artene elg, hjort, kanadagås og stripegås.
- Gi kommuner og organisasjoner, bedrifter og enkeltpersoner bistand, råd og veiledning i saker om viltforvaltning.
- Forvalte artene av innlandsfisk som innlandsfiskeforskriften § 2 tillater fiske etter.
- Ivareta hensynet til lokale bestander ved gjennomføring av vassdragstiltak og kultivering av innlandsfisk og i regional areal og transportplanlegging.
- Integreere forvaltningen av innlandsfisk i den helhetlige vannforvaltningen (jf. vanddirektivet, vannressursloven og lakse- og innlandsfiskloven).
- Bidra til å følge opp mål og aktiviteter fra DN-rapport 8-2009: *Strategi for forvaltning av hjortevilt* herunder stimulere til bruk av Hjorteviltportalen (www.hjortevilt.no) og sørge for at kommunene registrerer fallvilt i hjorteviltregisteret.

I forventningsbrevet fra 2010 finner vi også følgende hovedoppgaver:

- Det er forventet at fylkeskommunen veileder kommuner om gjeldende regelverk for jakt og innlandsfiske, om jegerprøven og om jakt- og fiskemuligheter i fylket.
- Fylkeskommunen forventes å videreutvikle strategier for rekruttering til jakt og fiske, samt følge opp arbeidet med bestandsplaner innen hjorteviltforvaltningen.
- Fylkeskommunen får ansvaret for å forvalte de høstbare, ikke truede artene av innlandsfisk og ivareta leveområder til disse i det regionale planarbeidet.

- Ivareta hensynet til bestander av innlandsfisk i forvaltningsplanene for vassdrag samt ivareta hensynet til lokale bestander ved gjennomføring av vassdragstiltak og kultivering av innlandsfisk.
- Miljødata - Fylkeskommunene forventes å overta ansvaret for datainnsamling og etablering av beslutningsgrunnlag innenfor sine nye forvaltningsområder på miljøområdet. Det innebærer blant annet å sørge for at kommunene rapporterer til Hjorteviltbasen.

Overordnede regionalpolitiske føringer:

I gjeldende regionale planer er det i liten grad fastsatt politikk som berører forvaltning av vilt og innlandsfisk.

I **Felles reiselivstrategi for Aust- og Vest-Agder (2006)** pekes det på at én av Sørlandets sterke sider i forbindelse med reiseliv er attraktive og tilgjengelige naturressurser som f.eks. elver og vassdrag (herunder fiske og andre aktiviteter). Videre pekes det på at Sørlandet har sterke nisjer på deler av det internasjonale marked, eksempelvis innen fisketurisme. Blant hovedutfordring innen reiselivet pekes det på mangelfullt samarbeid mellom aktører i kjernenæringene/reisemålsselskapene og eierne av natur- og kulturressurser. Det er ikke fastsatt konkrete tiltak knyttet til ovennevnte muligheter og utfordringer.

I **Regionplan Agder 2020** er det i hovedsak følgende hovedtiltak som kan knyttes opp mot arbeidet med vilt og fisk:

- Barn og unge skal ha et mangfoldig og godt tilbud for undervisning og deltakelse i kultur-, idretts- og friluftsliv.
- Attraktivt samarbeid med offentlig og frivilling sektor med sikre på å forvalte engasjement og deltakelse til beste for fellesskapet.
- Friluftslivet skal styrkes med spesiell fokus på barnefamilier og ungdom.

I **Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020** er det et eget underkapittel knyttet til jakt og fiske. Her er følgende mål og strategier satt opp:

Mål:

- Alle skal kunne ha muligheter til fritidsfiske i sin kommune.
- Tilgangen til allment tilgjengelige jakt- og fiskemuligheter skal bedres.
- Deltakelsen innen jakt og fiske skal økes. Barn, unge og kvinner er prioriterte grupper.

Strategier:

- Legge til rette for god informasjon om allment tilgjengelige jakt- og fiskemuligheter i fylket.
- Stimulere til samordning og samarbeid som bidrar til at flere fiskevann åpnes for allment fiske. Særlig i nærheten av sentrum- og tettstedsområder skal det arbeides aktivt for å sikre allmenheten tilgang til fiskevann med gode bestander.

- Utvikle allmennhetens muligheter for jakt og fiske gjennom samarbeid og kontakt med rettighetshavere, kommuner, frivillige organisasjoner og andre relevante aktører.
- Støtte opp om rekrutteringsarbeidet i regi av jeger- og fiskeforeninger.

I "**Mål og retningslinjer for forvaltning av elg og hjort i Vest-Agder 2012-2015**" (vedtatt av SAM-utvalget 1.2.2012) er fastsatt mål for arbeidet med hjorteviltforvaltningen i Vest-Agder. Overordnet målsetninger er som følger:

Vest-Agder fylke skal ha biologisk sunne bestander av elg og hjort som utgjør en berikelse i naturen. Bestandene skal være bærekraftige i forhold til beitetilgang og skal ikke medføre uakseptable konflikter med trafikk, landbruksnæring eller friluftsliv. Innenfor disse rammene skal elg og hjort forvaltes til beste for verdiskapning, lokale jegerinteresser og allmenne naturinteresser.

Elgens bestandskondisjon og produksjonsevne skal forbedres slik at jaktutbyttet over tid er stabilt og betydelig. Hjortebestanden skal økes til en tetthet hvor hjorten bidrar som et viktig jaktobjekt over hele fylket.

I tillegg til dette er det fastsatt en rekke delmål. Det vises til vedlegg 5 for utfyllende informasjon.

Økonomiske ressurser

Fylkeskommunen forvalter en statlig tilskuddsordning "Tilskudd til viltformål" hvor formålet er å medvirke til at det blir et høstingsverdig overskudd av viltet, og at naturens produktivitet og mangfold av arter blir ivaretatt. Målgruppen for ordningen er lag og organisasjoner, institusjoner, kommuner og enkeltpersoner. De siste årene har det årlig blitt fordelt ca. 300 000 statlig øremerkede kroner gjennom tilskuddsordningen. Utover dette har fylkeskommunen, til tross for et mangfoldig ansvarsområde, ikke satt av egne fylkeskommunale midler til oppgavene knyttet til forvaltning av vilt- og innlandsfisk.

Vurderinger

For å kunne følge opp de nasjonale forventningene og de føringer som ligger i regionale planer og strategier må Vest-Agder fylkeskommune bygge opp kompetanse og avsette tilstrekkelig ressurser på fagområdet som knytter seg til vilt og innlandsfisk. Videre er det viktig at fylkeskommunen viderefører det faglige og organisatoriske grunnlaget som fylkesmannens miljøvernavdeling over lang tid har bygd opp. Dette innebærer blant annet å:

- bidra med veiledning, organisering, stimulering og koordinering innen forvaltning av fisk- og innlandsvilt
- samarbeide om vilt- og fiskeprosjekter i regi av kommuner, lag og foreninger.
- bidra aktivt til økt aktivitet og rekruttering innen jakt og fiske
- stimulere til naturbasert næringsutvikling knyttet til utnyttelse av vilt og fiskeressurser.

Videre er det viktig at fylkeskommunen ser fagfeltet i sammenheng med fylkeskommunens øvrige satsingsområder og fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. Gjennom en helhetlig tilnærming bør fylkeskommunen ha gode

forutsetninger for å knytte disse satsingsområdene sammen og derigjennom utnytte synergieffekter.

Som det fremgår av både Regionplan Agder 2020 og Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020, så er friluftsliv et satsingsområde. Dette begrunnes blant annet med at friluftsliv er viktig som et helsefremmende og forebyggende folkehelseiltak. Jakt og fiske er viktige former for friluftsliv, og gjennom satsing på god forvaltning, informasjon og tilrettelegging legges det et godt grunnlag for videre utøvelse av jakt- og fiske i befolkningen.

I næringsssammenheng utgjør jakt og fiske store potensielle verdier. Det ble i følge beregninger, utført av Norges Skogeierforbund på oppdrag fra Landsbruks- og matdepartementet, i 2009 omsatt for 3,6 milliarder kroner innen jakt og fiske med tilleggstjenester i Norge. I følge samme beregninger er det potensial for en omsetning på 5,9 milliarder innen 2020. Som næringsaktivitet, særlig ute i distriktene, utgjør jakt og fiske med tilleggstjenester en viktig inntektskilde som bør videreutvikles også i Vest-Agder. Som en konsekvens av dette bør fylkeskommunen i første rekke rette innsatsen mot arter som har størst potensiale med tanke på kjøttverdi, jakt- og fiskeutleie osv. Innen vilt vil dette gjelder elg, hjort, rådyr, rype og skogsfugl.

En forutsetning for en god og langsiktig forvaltning og ressursutnyttelse er et godt kunnskapsgrunnlag knyttet til bestanders leveområde, tetthet, sammensetning, næringsgrunnlag, trusler osv. For å sikre dette er det viktig med forsknings- og overvåkingstiltak hvor resultatene kan komme offentlige forvaltning og rettighetshavere til god. Fylkeskommunen bør ha som mål at forvaltningen i Vest-Agder skal være kunnskapsbasert, og for sikre dette er det nødvendig med innsamling av kunnskap og miljødata. Kunnskap om arters leveområder, trekkruiter osv. er også interessant i forhold til arealplanlegging og samferdselsinteresser som trafiksikkerhet og veiplanlegging.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslår fylkesrådmannen at strategiene i vedlegg 2 (Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med viltforvaltning) og vedlegg 3 (Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med innlandslandsfisk) legges til grunn for fylkeskommunens virksomhet.

Retningslinjer for tildeling av tilskudd til viltformål

I Klima- og miljødepartementets rundskriv om tilskuddordninger er det lagt føringer for hva slags tiltak som kan få støtte fra tilskuddsordningen "Tilskudd til viltformål" som fylkeskommunen forvalter. Tiltak som kan støttes er:

- Tilrettelegging, organisering og informasjon om jakt og jakt muligheter.
- Kartlegging av viltressursene/viltet sine leveområde og viltinteresser i kommuner og regioner.
- Innarbeiding av viltet sine leveområder og viltinteresser i kommunale planer etter plan- og bygningsloven.
- Iverksetting av tiltak der formålet er bedre bestandsoversikt.
- Oppretting og drift av lokale samarbeidsråd.
- Deltaking i rettshavernes sitt driftsplanarbeid.

- Andre særlig prioriterte viltformål.

Erfaringene med tilskuddsordningen er at det kommer søknader av varierende kvalitet og fra hele landet. Fylkesrådmannen mener derfor at det i tillegg bør lages regionale retningslinjer for hva slags tiltak som bør prioriteres innenfor de rammene som settes i rundskrivet. Fylkesrådmannen foreslår derfor retningslinjer slik det fremgår av vedlegg 4.

Økonomiske konsekvenser

Saken har ingen økonomiske konsekvenser, men vil kunne påvirke fremtidig budsjettarbeid.

Kristiansand, 20. mars 2014

Kristin T. Andresen
fylkesrådmann

Kenneth Andresen
regionalsjef

Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med viltforvaltning

Innen viltforvaltningen skal følgende strategier legges til grunn for fylkeskommunens virksomhet:

1. Veiledning og kompetanseheving:

- Prioritere veiledning av kommuner, vald, rettighetshavere og enkeltpersoner, herunder avgi høringsuttalelser til viltsaker som kommer på høring.
- Bruke fylkeskommunens nettside aktivt til veiledning, statusoppdateringer, nyheter osv.
- Utarbeide informasjonsmateriell knyttet til jaktmuligheter, gjennomføring av jakt, praktisk forståelse av regelverk osv.
- Arrangere 2-3 årlige fagsamlinger for kommuner, organisasjoner, vald og rettighetshavere og andre.

2. Bestandsbasert artsforvaltning:

- Stimulere til bestandsbasert forvaltning av arter.
- Stimulere til etablering av forvaltningsenheter på tvers av kommune- og fylkesgrenser der det er hensiktsmessig for å oppnå en god forvaltning.
- Bidra til forvaltningsrelaterte prosjekter på tvers av kommune- og fylkesgrenser der det er hensiktsmessig.
- Jevnlig evaluere og revidere regionale mål for hjorteviltforvaltningen i Vest-Agder - første gang i 2015.

3. Miljødata:

- Bidra til innsamling av miljødata, og sørge for at disse blir tilgjengelig for allmennheten.
- Bidra og stimulere til kartlegging av leveområder, trekkveier, bestandstetthet og beitegrunnlag.
- Bidra til å fremskaffe kunnskapsgrunnlag for kunnskapsbasert forvaltning av hjortevilt.
- Prioritere tiltak knyttet til hjortevilt og skogshøns, da disse er mest interessant med tanke på næringsutvikling, ressursutnyttelse, reiseliv og verdiskapning.

4. Ivaretagelse av leveområder for vilt.

- Vest-Agder fylkeskommune vil gjennom sin behandling av plansaker bidra til ivaretagelse av leveområder for vilt. Dette vil først og fremst bli prioritert i kommuneplanarbeid og større reguleringsaker.

5. Jakt som aktivitet og næring:

- Jobbe for å opprettholde og utvide dagens ordning med gratis sjøfugljakt.
- Stimulere til økt tilgjengelighet av jaktmuligheter for allmennheten.
- Stimulere til økt næringsaktivitet med utgangspunkt i jakt (f.eks. salg av jaktkort, utleie av jaktterreng, samt tilleggstjenester knyttet til jakt).

6. Nettverk og samarbeid

- Legge til rette for samarbeid mellom offentlig forvaltning, interesseorganisasjoner og rettighetshavere.
- Bidra til etablering av fylkeskommunalt fagnettverk med sikte på kompetanseheving, koordinering og samarbeid.
- Videreføre Arbeidsutvalget for kommunal viltforvaltning som et bindeledd mellom rettighetshavere, kommune, fylkeskommune og fylkesmann.

8. Økonomi

- Styrke fylkeskommunens innsats knyttet til vilt- og fiskeforvaltning gjennom økt ressurser.
- Etablere fylkeskommunalt viltfond.
- Årlige avsette økonomiske ressurser på fylkeskommunens viltfond til gjennomføring av fylkeskommunens strategier viltarbeidet.

Vest-Agder fylkeskommunes strategi for arbeidet med forvaltning av innlandsfisk

Innen arbeidet med innlandsfisk skal Vest-Agder fylkeskommune prioritere følgende satsingsområder:

1. Stimulering til kultivering, aktivitetstiltak og informasjonsmateriell som fremmer innlandsfiske som friluftslivs, reiselivs- og næringsaktivitet.
2. Veiledning av kommuner, foreninger og privatperson om problemstillinger og prosjekter
3. Aktiv deltakelse i etablerte fora som for eksempler fagrådet for innlandsfisk.
4. Utsetting av fisk – fylkeskommunen skal ha en positiv holdning til utsetting av fisk så lenge er i tråd med nasjonale retningslinjer.
5. Ivareta hensynet til bestander av innlandsfisk i arealplaner og konsesjonssaker knyttet til vannkraftutbygging.
6. Etablere fiskeforvaltningsfond for kultiveringstiltak for å fremme fritidsfiske.